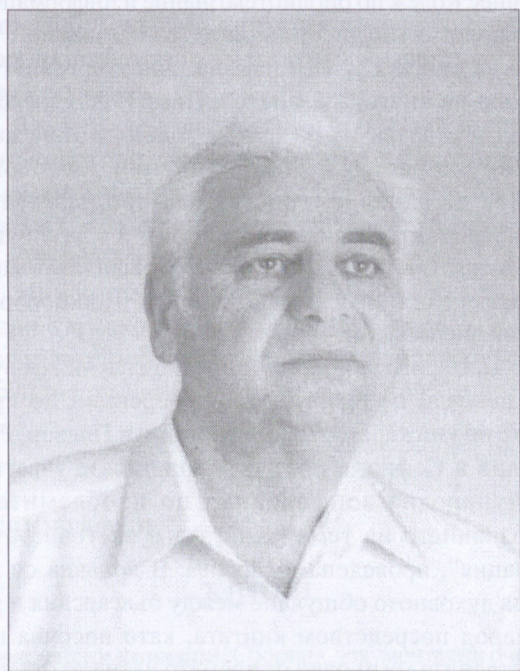

Доц. г-р Петър Парижков на 60 години

КНИГОВЕД С ВЪЗРОЖДЕНСКИ ДУХ И ПОЕТИЧЕСКО ВДЪХНОВЕНИЕ

Доц. г-р Донка Правдомирова

На 10 февруари т. г. доц. д-р Петър Симеонов Парижков отбеляза достоен юбилей, който подтиква към размисли и равностетка на извървения житейски и професионален път. Човек преосмисля своите дела от дистанцията на времето, но заедно с това и обществото дава своята авторитетна преценка.

Като колега на юбиляра ще се опитам да очертая в едър план неговия творчески портрет, да огледам книжовната му дейност, а задълбочените анализи от гледна точка на строгата наука оставям за маститите специалисти в бъдещето, тъй като съм убедена, че П. Парижков и в момента изкачва по-високите върхове на науката.

Преди да отбележа първия шрих от портрета на юбиляра, вече изведох синтезираната си представа за него, като се надявам, че не е само моя: той е книговед с възрожденски дух.

П. Парижков е роден на 10 февруари 1944 г. в свищовското село, именувано на Алеко Константинов – Алеково. Там израства и завършва основното и гимназиалното си образование, там кълни и неговият поетически талант, а възрожденския си дух най-вероятно наследява от своите предци. Типичното за него е, че служи с родолюбие и всеотдайност на писменото слово и на просветителството, с преклонение пред заслужилите за добруването на отечеството.

Едва 16 – годишен бъдещият филолог българист, редактор и книговед написва първите си стихотворения и ги изпраща на списание “Родна реч”. Редакцията ги одобрява и отпечатва в няколко броя от 1960 г. Под тях стои подписът: “Петър Парижков, от IX кл., с. Алеково, Търновско”. И се занизват като маниста поетичните му творби във вестниците “Народна младеж”, “На-

родна армия”, “Борба” – местния вестник на В. Търново, “Литературен фронт”, “Студентска трибуна”, в сп. “Пламяк” – общо над сто стихотворения, изразяващи романтиката и родолюбието на ученика, войника, студента по българска филология от Софийския университет, а по-късно и на младия редактор. През 1966 г. негови творби намират място в сборника “В строя” от поредицата “Млади творци”, а през 1975 г. утвърдилият се вече поет издава и своята първа стихосбирка “Откриване на радия”, останала за съжаление единствена и досега. Тя стои като някакъв самотен знак, от който творецът постепенно, но само видимо, се отдалечава и търсещата му духовност се упътва в друга посока. А накъде се е втурнала отбелязва книгата му “Възрожденски книжари” (1980). П. Парижков заявява научния си интерес към възрожденското книжарство, съставяйки сборника, в който намират място 21 негови очерци за известни, по-малко известни или открити от него възрожденци – апостоли на книгата. От този момент книговедските проучвания на поета постепенно стесняват пространството на поезията и към началото на 1991 г. изцяло го заемат, за да кристализират в цялостен дисертационен труд на тема “Книжарството в България през Възраждането”, успешно защитен през 1992 г. Междувременно през 1984 – 1986 г. П. Парижков съставя календара-справочник “Апостоли на книгата” в два тома, които представят портретите на повече от тридесет видни книготърговци от времето на Възраждането до средата на ХХ век. Тези изяви, по думите на един от рецензентите му, а именно на най – видния български книговед проф. дфн Ани Гергова, са резултат от упоритите му “вглеждания” във възрожденската епоха. Той възкресява и популяризира редица забравени книжари и книгоиздатели. Доколко поезията е загубила – не бих могла да кажа, но определено твърдя, че българското книгознание печели в лицето на П. Парижков страстен, прецизен и изключително добросъвестен изследовател, който силно тачи радетелите на отечественото книжарство и сам носи у себе си техния възрожденски дух.

Дали поетът се метаморфозира в книговед или първо се афишира поетът, а с времето надделява книговедът – е трудно да се каже. А може би е по-вярно, че винаги вървят заедно, но през последните години поетът остава в сянка. Може и да пише стихове, но рядко ги публикува. Безспорно е обаче, че много

дълго време и двамата се “прехранват” от труда на филолога българист, който упражнява професията редактор. От 1968 до 1988 г. е отговорен секретар и завеждащ отдел “Поезия” на в. “Пулс”. Чувала съм да казват, че е един от най – добрите редактори у нас, а и лично се убеждавам от колегиалното му редакторство на някои мои писания. Безукорен и точен е, поглежда страницата и вече е видял повтарящите се думи и отсъстващите или в повече препинателни знаци!

От началото на 90-те години на вече за нас миналия век (имаме щастието да се прехвърлим в друг век) П. Парижков е и педагог и в този случай трябва да се добави определението “с възрожденски просветителски дух”. От 1994 до 1999 г. е хоноруван преподавател в Историческия факултет на Югозападния университет “Неофит Рилски” (Благоевград) по дисциплината “Книгата в системата на социалните комуникации”. По същото време е и хоноруван преподавател в Държавния библиотекарски институт в София (днес Колеж по библиотекознание и информационни технологии) по дисциплините “Книгознание”, “История на книгата”, “История на книготърговията” и “Основи на книгоиздаването”. През 1999 г. се хабилитира и е назначен за щатен доцент в Колежа по библиотекознание и информационни технологии. Разбира се едновременно с това продължава научноизследователската си дейност, а изпълнява и административни длъжности – втори мандат оглавява Катедрата по книгоразпространение и общообразователни дисциплини.

П. Парижков участва и в редици научни форуми. Чете доклади на престижни конференции по проблемите на книжарството, провеждани в Плевен, Русе, Пловдив и София, а през тази година взе участие в Международна конференция по проблемите на книгознанието на тема “Книгата и световната цивилизация”, проведена в Москва. В доклада си разглежда духовното общуване между българския и руския народ посредством книгата, като посочва най-съществените му прояви от времето на покръстването на Русия през 988 г. до началото на ХХ век.

Сред авторитетните публични изяви на книговеда трябва да се спомене и организираната по негова инициатива и с активното му участие научна конференция “Книгата: бъдеще време в миналото?!”, проведена на 1 ноември 2003 г. под патронажа на президента на Република България Георги Първанов. За

своята идея, излязла от името на колежа, П. Парижков привлича като съорганизатори Националния дворец на културата, Националния център за книгата при Министерството на културата и издателство “Захарий Стоянов”.

Наред с всички тези занимания се увеличават и “книжовните му производи”. Той активно участва в създаването на първата по рода си у нас Енциклопедия “Българска книга”, която току – що излезе от печат и представя в синтезиран вид знанието за българската книга – ръкописна, печатна и електронна, както и институциите, свързани с нея, и портретите на най-заслужилите ѝ дейци. Книговедът е автор на около 150 рубрики – персонални и обобщаващи статии за книгоиздаването, печатарството и книготърговията.

Към споменатите дотук книги на П. Парижков следва да се изтъкне и монографичното му изследване “Свищов – книжовен център на Възраждането”, което около десет години вече “отлежава” в едно издателство. До този момент неговите публикации надхвърлят числото 200. Това са над сто стихотворения, една стихотворна книга, няколко монографии и над сто студии, статии и рецензии.

Така виждам творческия и професионалния път на моя колега доц. д-р Петър Парижков – преподавател и в момента във висшето училище, което подготвя кадри в служба на книгата и духовността, но вече с нови и модерни информационни технологии.

На многая лета, доц. Парижков! Нека съдбата Ви дари с крепко здраве и бодр дух, за да умножите “производите” на Вашата “умствена деятелност” с още по-крупни проучвания на отечественото книжарство!

БИБЛИОГРАФИЯ

КНИГИ

- Възрожденски книжари.** Сборник документални очерци. Съставител, редактор и автор на встъпителната студия и на 21 очерка. Държавно издателство “Наука и изкуство”. С., 1990.
- Апостоли на книгата.** Календар-справочник за бележити дати в историята на книжарството в България. Държавно издателство “Д-р Петър Берон”. Книга първа. С., 1984.

Апостоли на книгата. Бележити личност и дати в историята на книжарството в България. Държавно издателство “Д-р Петър Берон”. Книга втора. С., 1986.

Отец Матей Преображенски (1828–1. III. 1875). 110 години от смъртта му. Съставител и редактор П. Парижков. Държавно сдружение “Българска книга и печат”. С., 1985.

СТАТИИ И ДОКЛАДИ ПРЕД НАУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ

- Радетел от възрожденско потекло.** Книжовното и издателско поприще на Тодор Икономов. // Библиотека, 2003, № 1–2, 82–85.
- Книгоиздателят Иван Коюмджиев.** // Библиотека, 2004, № 2, 41–43.
- От “Легоструй” до “Книжарски известия”.** Щрихи към портрета на Янко Ст. Ковачев – съдружник на Христо Г. Данов. // Издател, 2003, № 1–2, 16–20.
- Издание от европейска величина.** “Българска книга” (София, г. I, кн. I–V, януари – септември 1930). // Издател, 2003, № 3, 26–29.
- Енциклопедичната традиция в българското книгоиздаване.** // Идеи и проекти за изследвания в областта на писмените комуникации. Доклад. XIII научна конференция. С., 2003, 154–160.
- Българското възрожденско книжарство в социокултурен аспект.** // По следите на българската книга. Национален колоквиум, посветен на 100-годишнината от рождението на д-р Маньо Стоянов. Пловдив, 2004, 189–201.
- “Лъчите на просветата и националното съзнание...”** Дейността на книжарите и книгоиздателите Христо Г. Данов, Драган В. Манчов, Арсений Костенцев и Тодор Ф. Чипев през погледа на Иван Вазов. // Живот сред книгите. Юбилеен сборник в чест на 80-годишнината на проф. д-р Елена Савова. С., 2004, 312–315.
- Полуфункционалният модел на българската възрожденска книжарница.** // Трудове на Колежа по библиотекознание и информационни технологии. Т. 2. С., 2003, 183–189.
- “Черноработници” за духовната пробуда на народа.** Щрихи към социалнопсихологическия портрет на българския книжар от епохата на Възраждането. // Трудове на Колежа по библиотекознание и информационни технологии. Т. 2. С., 2003, 213–222.
- Публикации в Енциклопедия “Българска книга”.** Съставител Ани Гергова. Пенсофт. С. – М., 2004.